

Kristiansands-barnehagen

Årsplan

Lømslands Vei barnehage

2026-2027

Alle barn og unge opplever trygghet, tilhørighet og mestring

Fastsatt av samarbeidsutvalget juni 2026

Innhold

Vår barnehage	3
Presentasjon av barnehagen	3
Lømslands vei barnehage	3
Kontaktinformasjon:	3
Ny i barnehagen.....	4
Overganger	4
Hva er barnehagens årsplan?	5
Felles verdier, retning og fokus – «sterkere sammen for barn og unge»	5
Barnehagens hovedsatsingsområde	5
Relasjon	6
Lek	6
Språk	6
Kunst/kultur	6
Arbeidsmetode	6
Samarbeid	7
Foreldresamarbeid.....	7
Taushetsplikt, opplysningsplikt og politiattest	8
Lek og læring i barnehagen	8
Demokrati og barns medvirkning og deltakelse	8
Omsorg og danning.....	9
Kommunikasjon og språk.....	9
Mangfold, likestilling og gjensidig respekt.....	10
Bærekraftig utvikling.....	10
Livsmestring og helse.....	11
Barns rett til et trygt og godt barnehagemiljø	12
Vurdering	13
Progresjon.....	13
Plan for arbeidet	13

Vår barnehage

Denne årsplanen skal gi et innblikk i hvordan barnehagen vil jobbe i det neste året og hva vi vil ha fokus på i vårt arbeid for at barna skal trives og utvikle seg. Vi jobber etter formålet om at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og mestring.

Presentasjon av barnehagen

Lømslands vei barnehage er en sentrumsnær barnehage i hjertet av Kristiansand. Med kort vei til både natur og byliv har vi en unik beliggenhet som gir oss rike muligheter til å skape en variert og opplevelsrik hverdag for barna. Nærheten til Baneheia og andre naturområder gir rom for utforsking, lek og mestring i naturen, samtidig som byen åpner dører til et mangfold av kunst- og kulturopplevelser.

Lømslands vei barnehage har plass til 84 barn fordelt på fem avdelinger. Navnene på avdelingene er inspirert av nærmiljøet til barnehagen og heter Otra, Stampa, Bånetjønne, Drageknatten og Fant Olsen.

Barnehagen holder til i moderne og gode lokaler som innbyr til lek, kreativ utfoldelse og fellesskap. Uteområdet vårt og vår egen gapahuk som benyttes daglig, gir rom for både fysisk aktivitet og rolige lekeprosesser, og fungerer som en viktig arena for barns utvikling og samspill.

Hos oss møter barna et inkluderende og mangfoldig fellesskap. Vi er opptatt av at alle barn skal bli sett, hørt og anerkjent for den de er. Trygge relasjoner danner grunnlaget for barns trivsel og utvikling, og vi arbeider aktivt for å skape et miljø hvor vennskap, tilhørighet og fellesskap får vokse fram.

Leken står sentralt i vårt pedagogiske arbeid. Gjennom lek får barna utforske verden, utvikle språk og sosial kompetanse, og erfare glede og mestring. Personalet er til stede som varme og engasjerte voksne som støtter, deltar og inspirerer i barnas hverdag.

Vi har også et særlig fokus på kunst, kultur og kreativitet. Vi legger til rette for at barna skal få uttrykke seg gjennom ulike estetiske uttrykksformer som musikk, drama, forming og skapende aktiviteter. Ved å ta i bruk byens mange kulturinstitusjoner – som bibliotek, teater, museum og ulike arrangementer – gir vi barna erfaringer som stimulerer nysgjerrighet, fantasi og skaperglede. Slik får barna møte kunst og kultur både som opplevelse og som noe de selv kan være aktive deltakere i.

Våre satsningsområder er:

- Trygge relasjoner, som danner grunnlag for trivsel, utvikling og læring
- Lek og fellesskap, hvor alle barn får delta og oppleve vennskap
- Språk og kommunikasjon, slik at barna får uttrykke seg og bli forstått
- Kunst, kultur og kreativitet, som åpner for undring, uttrykk og nye perspektiver

Gjennom bruk av både nærmiljøet og byens ressurser arbeider vi for å gi barna en hverdag fylt med opplevelser, utforsking og læring. Enten vi er på tur i skogen, besøker en kulturarena eller er midt i lek i barnehagen, er målet vårt det samme: at barna skal oppleve glede, mestring og en sterk følelse av å høre til.

Lømslands vei barnehage er et sted hvor små og store møtes med varme, nysgjerrighet og engasjement – og hvor vi hver dag jobber for at alle barn skal få en trygghet, tilhørighet og mestring i en kreativ og meningsfull barnehagehverdag.

Kontaktinformasjon:

Lømslands vei barnehage:

Enhetsleder: Silje Trælandshei Engelstad

Telefon 90759582

Mail: silje.t.engelstad@kristiansand.kommune.no

Besøksadresse Lømslands vei 23, 4614 Kristiansand

Postadresse er: Lømslands vei barnehage, Fakturamottak, Postboks 1044, 4682 Søgne

Ny i barnehagen

Å begynne i barnehagen er en stor overgang for det enkelte barn og oppstarten skal tilpasses til beste for barnets behov. Foreldrene er aktive med i oppstarten som begynner i det barnet får plass. Barnehagen bygger på [felles rutiner utarbeidet for alle barnehager](#) og legger til rette for en oppstart som fremmer trygghet og gode relasjoner, og som legger grunnlag for trivsel og utvikling. Slik vil vi motta barnet ditt i barnehagen vår:

Vi praktiserer foreldreaktiv tilvenning, basert på kunnskap fra nyere forskning, som slår fast at dette er den beste tilnærming til oppstart i barnehage. Dette innebærer at foreldre må sette av tid til å være med barnet i barnehagen hele den første uka. Dersom dette er utfordrende for familien, så ta kontakt med barnehagen og forklar situasjonen, - vi finner en løsning! Hvor lang tid barnet trenger for å bli trygg avhenger av barnets personlighet, alder og tidligere erfaring, samt hvordan de blir møtt av personalet i barnehagen.

Vi starter tilvenning allerede i juni med besøksdager en dag i uka. På besøksdagene leker barnet sammen med andre barn de skal starte på gruppe med, møter sin kontaktperson og har sangsamling med faste sanger som følger barnet inn i oppstarten i august.

Hvert barn trenger i denne perioden mye voksenkontakt, og familien vil få tildelt en kontaktperson. Første uken bør foresatte holde seg nær barnet. Det er viktig at foresatte er aktive i tilvenning og bidrar til å introdusere det nye miljøet ovenfor barnet. Foresatte stiller barnet, sitter sammen med barnet og er aktiv med barnet i lek. Kontaktpersonen nærmer seg barnet gradvis.

Det blir satt av tid til en førstegangssamtale med foresatte så raskt som mulig etter oppstart. Målsettingen vår er at oppstarten i barnehagen skal gi barnet en sikker havn for nære og trygge relasjoner.

Overganger

Overganger innad i barnehagen

Slik vil vi legge til rette for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe:

I månedsskifte mai-juni begynner vi tilvenning på ny avdeling. Barna vil da i hovedsak tilbringe tiden på sin nye avdeling med ledsagelse fra en trygg ansatt. Foresatte oppfordres i denne perioden til å sette av ekstra tid i hentesituasjon for å gjøre seg kjent med ny avdeling. Det vil bli gjennomført foreldremøte for de som skal bytte avdeling og det vil bli lagt til rette for oppstartssamtale med ny pedagogisk leder for alle som ønsker det. Vi etterstreber at det skal følge en ansatt fra liten til stor for å sikre en trygg overgang.

Overgang barnehage – SFO og skole

Barn skal ha et sammenhengende læringsløp fra barnehage til SFO og skole. Et samarbeid mellom barnehagen og SFO/ skolen er derfor viktig. Kristiansand kommune har utarbeidet [rutiner for dette samarbeidet](#). Både foreldre og barn deltar i arbeidet for å skape en trygg og god overgang. Barnehagen sender i samråd med foreldre et overføringsskjema til SFO og skole der også barnet har fått bidra med informasjon.

Slik forbereder barnehagen overgangen til SFO og skole for det enkelte barn:

Vi har et eget pedagogisk opplegg for alle skolestartere gjennom hele det siste året. Her er det fokus på egenledelse, konsentrere seg om en oppgave over tid, følge en instruks, vente på tur og ta hensyn til andre. Aktivitetene skal styrke grunnleggende ferdigheter som skal være med på å gi et godt erfaringsgrunnlag og motivere til skolestart. Fokuset vil hele tiden ligge på lekbasert læring, og at barnet skal oppleve mestring og ha tro på egne valg og løsninger. Alle skolestartere skal også gå gjennom det pedagogiske opplegget «Kroppen er min» og delta på barnehagesvømming over åtte ganger i Aquarama.

Vi har et tett samarbeid med Tordenskjolds gate skole, som er vår nærskole. Det legges opp til treff en gang i måneden hele våren. I juni har vi felles møtepunkter for skolestarterne i området. Målet med det pedagogiske opplegget i juni vil dreie seg om å gi barna en skikkelig god avslutning på sin barnehagetid, samt øve seg på å bli kjent med nye barn, tilpasse seg en større barnegruppe og bygge relasjoner til nye barn og mulige fremtidige medelever.

Det vil bli en avslutningsseremoni i hver barnehage for å få en god avskjed med skolestarterne.

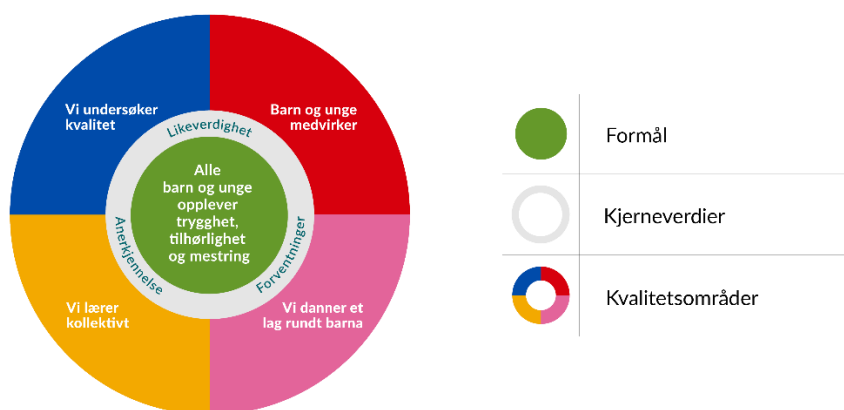
Hva er barnehagens årsplan?

Loven sier at alle barnehager skal utarbeide en årsplan. Planen skal vise hvordan barnehagen jobber i tråd med Rammeplanen og lov om barnehager. Alt arbeid i barnehagen skal gjenspeile [barnehagelovens formål, § 1](#). Årsplanen har en dobbel funksjon, den skal både være et arbeidsredskap for barnehagepersonalet internt og den skal dokumentere barnehagens valg og begrunnelser for praksis i forhold til samarbeidspartnere og foreldre. Den skal blant annet vise hvordan barnehagen arbeider med omsorg, lek, dannelse og læring. Her må også progresjon tydeliggjøres. I tillegg skal det utarbeides planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov.

Felles verdier, retning og fokus – «sterkere sammen for barn og unge»

Vår barnehage er en del av oppvekstsektoren i Kristiansand der vi er felles om et rammeverk som legger føringer for alt arbeid i barnehager, skoler og andre tjenester for barn og familie. Vårt felles rammeverk gir tydelig retning gjennom formålet om at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og mestring.

[https://www.kristiansand.kommune.no/navigasjon/barnehage-og-skole/strategiplan/Barnehagen skal ha prosesser rundt alle de fire kvalitetsområdene](https://www.kristiansand.kommune.no/navigasjon/barnehage-og-skole/strategiplan/Barnehagen%20skal%20ha%20prosesser%20rundt%20alle%20de%20fire%20kvalitetsomradene).

Hele rammeverket finner du [HER!](#)

Barnehagens hovedsatsingsområde

Barnehagen har på bakgrunn av kartlegging av pedagogisk praksis, prioritert følgende hovedsatsingsområde for neste barnehageår: Sang og musikk.

Sang og musikk er en naturlig og viktig del av barns liv, og et kraftfullt pedagogisk verktøy i barnehagen. Gjennom et målrettet utviklingsarbeid innen sang og musikk ønsker vi å styrke barns muligheter til å uttrykke seg, oppleve fellesskap og utvikle språk, identitet og glede. Musikk skaper rom for deltakelse på tvers av alder, språk og forutsetninger, og gir alle barn en stemme – også der ordene ikke alltid strekker til.

Sang og musikk bidrar til å styrke språkutvikling, konsentrasjon, hukommelse og kroppslig mestring, samtidig som det fremmer emosjonell og sosial kompetanse. Når vi synger og musiserer sammen, bygger vi relasjoner, skaper tilhørighet og gir barna felles opplevelser som knytter gruppen sammen. Musikalske aktiviteter gir også rom for lek, improvisasjon og kreativ utfoldelse, der barn får være aktive skapere i eget uttrykk.

Gjennom dette utviklingsarbeidet ønsker vi å videreutvikle personalets kompetanse og bevissthet rundt bruk av sang og musikk i hverdagen – både i planlagte aktiviteter og i spontane situasjoner. Målet er at musikk skal

være en levende og integrert del av barnehagehverdagen, og bidra til et inkluderende, kreativt og meningsfullt læringsmiljø for alle barn.

Relasjon

Vi har fokus på å bygge trygge, gode og sterke relasjoner mellom barn og voksne i barnehagen. Barn trenger sensitive og varme voksne rundt seg, og trygghet er en forutsetning for at barna skal utforske, leke og lære. Tilknytning dreier seg om mer enn gode følelser. Det dreier seg like mye om å hjelpe barn med vanskelige følelser og å støtte dem i utforskning og lek. Alle barn skal bli sett ved at vi ansatte er aktive, til stede og støttende i leken. Vi deler oss i små grupper når vi kan, noe som sikrer at alle blir sett og får mulighet til å knytte nære relasjoner. Det vi legger inn av omsorg, trøst, ømhet, glede og latter, kommer ut igjen som god psykisk helse og livsmestring hos de barna vi jobber med. Hos oss skal barnet bli rustet for å mestre resten av livet gjennom å møte varme, gode og grensesettende voksne med god relasjonskompetanse. Vi bruker trygghetssirkelen [COS - Trygghetssirkelen](#) som metode.

Lek

Relasjoner bygges i stor grad gjennom samspill i lek. Lek har, og skal ha en sentral rolle i barnehagen. Lek er barnets viktigste aktivitet og skal ha en fremtredende plass i barns liv. I leken foregår det viktige læringsprosesser, og den fremmer utvikling på alle områder: språklig, intellektuelt, fysisk, sosialt og emosjonelt. I leken styrker og utvikler barnet sin identitet og selvfølelse, de prøver ut og lærer sosiale normer og regler. Gjennom leken får også barna bearbeidet sine inntrykk og erfaringer. Gjennom lek utvikler barn vennskap, og vennskap og tilhørighet er selve grunnlaget for barns trivsel i barnehagen. Vi støtter oss til Terje Melås i vårt arbeid med leken med målsetning om å være en lekegod barnehage. I lekegode barnehager har de et personale som deltar i leken. De går inn og ut av leken og deltar slik at barna får en enda mer selvstendig lek. De ansatte bruker lek i overgangssituasjoner, og samlingsstunden har en betydning for leken. I lekegode barnehager er de ansatte opptatt av dramaturgi; å skape spenning og å overraske barna. De åpner lekedøra til en verden av magi, fantasi, spenning og overraskelser. (Forsknings- og utviklingsarbeidet (FOU) *Barn vil leke mer* – Terje Melås).

Språk

Leken er barnehagens viktigste pedagogiske virkemiddel for å utvikle barnets språk. Barna bruker språket for å uttrykke følelser, tanker, meninger og erfaringer. Språket er også nøkkelen til å bygge gode relasjoner, delta i lek og løse konflikter. Vi har et stort mangfold av barn med flere ulike nasjonaliteter og morsmål i vår enhet. Derfor har vi stort fokus på å sikre et godt språkmiljø for alle barna. I Lømslands vei barnehage har vi ekstra veiledningsressurser fra migrasjon og mangfold som bistår oss i dette arbeidet. Vi bruker supplerende kommunikasjon, som konkrete, bildestøtte og tegn-til-tale i møte med barna. Vi har stort fokus på høytlesningen og bildebøkens verden. Vi tar utgangspunkt i multimodal lesepraksis og har nylig hatt et utviklingsarbeid i samarbeid med Universitetet i Agder rundt dette, som vi tar med oss videre i vår daglige praksis.

Kunst/kultur

Erfaringen viser at arbeid med de estetiske fagene har stor betydning for språkutvikling/språkmiljø, danning og livsmestring. Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan danne grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. Det er en arena hvor alle barn kan delta ut ifra egne forutsetninger og oppleve tilhørighet og samhold med andre barn. Estetiske uttrykk er universelle og danner grunnlag for et felles språk på tvers av etnisitet. Vi vil motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer.

Arbeidsmetode

I vår barnehage jobber vi prosjektbasert med barna. Det vil si at barnas lek og interesse ligger til grunn for barnehagens innhold. Gjennom observasjon og aktiv deltakelse i barnas lek får vi innblikk i hva som rører seg i barnas verden, og hva som interesserer dem. Vi tar utgangspunkt i denne interessen når vi planlegger aktiviteter, turer, samlingsstunder og lignende.

Barnas lek og interesser ligger også til grunn for utformingen av det fysiske miljøet i barnehagen. Rommet skal fungere som en tredje pedagog som inspirerer barna til lek og gir en felles plattform å leke ut ifra. Dette gir oss et dynamisk lekemiljø i stadig endring.

Ved å jobbe prosjektbasert oppnår vi en tverrfaglig tilnærming til rammeplanen. I evaluering av prosjektperiodene ser vi at vi har vært innom alle fagområder og temaer i rammeplanen.

I løpet av våre prosjektperioder leker, samtaler og undrer vi oss sammen. Det er barna som viderefører prosjektet med ideer uttrykt gjennom lek, samtale og kroppsspråk. Det krever et tilstedeværende og lydhør personale for å plukke opp barnas signaler. Hos oss inspirerer, engasjerer og motiverer barn og voksne hverandre.

Samarbeid

Barnehagen har mange aktuelle samarbeidspartnere, - som barnevern, pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), mobilt team, helsestasjon, skoler, Universitetet i Agder etc. Her kan barnehagen hente hjelp og støtte, eller få innspill til sitt arbeid når det er behov for det.

Helsetjenester som omhandler barn, er nå samlokalisert i [Familiens hus](#) der man treffer helsesykepleier, familierapeut, jordmor, fysioterapeuter, barnevernsarbeidere og skolehelsetjenesten. Også barnehagen henvender seg her når det er behov for det. Alle barnehager har fått tildelt en kontakthelsesykepleier som de møter minst to ganger pr. år på ledermøte i barnehagen for å bygge relasjon og gjøre terskelen for å ta kontakt mindre.

I kvadraturen har vi også tilgang på foreldreressurser fra forebyggende avdeling i kommunen. Foreldreressursene tar sikte på å jobbe tverrfaglig for tidlig innsats ovenfor barn og deres familier. Vedkommende kan bistå foreldre i møte med det offentlige dersom det er behov for det. Det kan være praktisk hjelp, eller hjelp til å finne ut av hvor man skal henvende seg. Foreldreressursen er også tilgjengelig for støttesamtaler eller enkel veiledning hvis det er noe man opplever som utfordrende i foreldrerollen.

Barnehagen samarbeider i høy grad med læringsmiljøteamet i PPT. Læringsmiljøteamet bistår barnehagene i arbeidet med å utvikle høy kvalitet og trygge, gode faglige og sosiale fellesskap. Når barnehagen opplever en pedagogisk utfordring, enten på individ-, gruppe- eller organisasjonsnivå, kan det søkes støtte og veiledning fra PPTs læringsmiljøteam. Her kan du lese mer om [Læringsmiljøteamet](#).

Barnehagen samarbeider også med aktører i nærmiljøet som Kilden, Geitmyra matkultursenter, Kunstsilo, Kulturskolen med flere.

Lømslands vei barnehage er med i en områdesatsing i området Kvadraturen Nord-Eg. I en 5-års periode, fra 2023-2028, skal det jobbes gjennom flere ulike instanser og tiltak for å bedre levekårene i området.

Foreldresamarbeid

Barnehagen skal samarbeide med foreldrene både individuelt og som gruppe. Foreldrenes medvirkning er nedfelt i barnehageloven. Foreldre skal ha mulighet til innflytelse gjennom Samarbeidsutvalg, foreldreråd, foreldremøter og foreldresamtaler. Oppdragelse er ifølge barnekonvensjonen og barneloven foreldrenes ansvar. Barnehagen skal være et supplement til hjemmet. Det er opprettet et eget [foreldreutvalg for barnehager i Kristiansand](#) i tillegg til [FUB nasjonalt](#). Dette er et fellesorgan for alle foreldre med barn i barnehagen i Kristiansand kommune.

Samarbeid om hvert enkelt barn skjer i de daglige møtene og i planlagte samtaler. Alle barnehager skal ha et samarbeidsutvalg som er rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ for barnehagen og foreldrene. Samarbeidsutvalget fastsetter barnehagens årsplan.

- I august/september har vi avdelingsvis foreldremøte for å bygge relasjon og gi nødvendig informasjon.
- I januar har vi foreldremøte i samarbeid med Tordenskjolds gate skole for barna som skal starte på skole. Dette er relevant uavhengig av hvilken skole barnet skal starte på.

- I februar har vi foreldremøte med faglig innhold. Her legges det opp til refleksjon i grupper.
- I mai har vi foreldremøte for de som skal ha en intern overgang/bytte avdeling liten-stor.
- I juni har vi foreldremøte for nye barn med informasjon om oppstart i barnehagen.

Taushetsplikt, opplysningsplikt og politiattest

Alle som jobber i barnehagen, er pålagt [taushetsplikt](#) og må skrive under på et taushetsløfte i forhold til informasjon som gjelder barn, foreldre og personalet. Alle som jobber i barnehagen, må legge fram politiattest. Barnehagen har en lovpålagt [opplysningsplikt til barnevernet](#) som gjelder forhold de blir kjent med der barns helse og utvikling står i fare. Foreldre vil bli umiddelbart informert og involvert i saker som gjelder deres barn, med mindre det dreier seg om vold og overgrep, da har barnehagen plikt til å melde til politiet.

Lek og læring i barnehagen

Barnehagen skal være et sted hvor barns behov for omsorg og lek blir ivarettatt og barndommens egenverdi anerkjennes. Vi skal bidra til at alle barn får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek. Barna skal oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske og lære å mestre. Dette skal blant annet komme til uttrykk i arbeid med **rammeplanens fagområder**. Fagområdene er:

- kommunikasjon, språk og tekst
- kropp, bevegelse, mat og helse
- kunst, kultur og kreativitet
- natur, miljø og teknologi
- etikk, religion og filosofi
- nærmiljø og samfunn
- antall, rom og form

Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring. Barns lek og medvirkning preger barnehagehverdagen. Når det gjelder lek og læring vil vi dette året spesielt jobbe med:

- Prosjektarbeid med to lengre prosjektperioder i året.
- Vi observerer barna og deres lek for å lage prosjekter som tar utgangspunkt i deres interesser.
- Barna medvirker i prosjektene og deres innspill danner grunnlag for retningen prosjektene tar.
- Lekemiljøene er dynamiske og endrer seg etter tema i prosjektene. Lekemiljøene skal tilpasses barnas lek og interesser og rommet skal fungere som en tredje pedagog som er med på å utvide barnas lek.
- Prosjektarbeidene er tverrfaglige og vil inneholde aktiviteter som omfavner alle fagområdene i Rammeplanen.
- Vi evaluerer både underveis i prosjektet og ved prosjektets slutt for å oppnå forbedring og utvikling.

Demokrati og barns medvirkning og deltakelse

Vår barnehage skal være et sted som fremmer danning og læring. Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap hvor barna får anledning til å ytre seg, blir hørt og delta.

Barns medvirkning handler først og fremst om en holdning hos de voksne i relasjonen med barn. Barn skal bli møtt som et selvstendig menneske. Uavhengig av alder og forutsetninger skal barn få erfare at deres stemmer blir lyttet til. Vi skal sørge for at barnas erfaringer og synspunkter får innflytelse på det som skjer i barnehagen. Vi har dette året valgt å jobbe med demokrati og medvirkning på denne måten:

- De ansatte toner seg inn på barna og anerkjenner barnas følelser, ønsker og behov

- Vi støtter barna i å ta egne valg.
- Vi observerer barnas interesser og behov og bygger videre på dem. Vi velger prosjekt ut ifra hva barna interesserer seg for og tilrettelegger lekemiljøet i henhold til dette.
- Vi er oppmerksomme på både verbale og non-verbale uttrykk.
- Vi har barnesamtaler for å få frem barnestemmen.
- Vi setter av tid til og har en forventning om at barna deltar og hjelper til med dagligdagse gjøremål.
- Når barns medvirkning utfordrer planene våre evner vi å være fleksible og spille videre på situasjoner som oppstår.
- I alle handlinger og avgjørelser som gjelder barn i barnehagen, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.
- Barnets synspunkter skal tillegges vekt uansett alder.

Omsorg og danning

Barnehagen skal legge til rette for omsorgsfulle relasjoner preget av tillit, nærvær, varhet og trygghet. Barn skal få omsorg av voksne og andre barn, og samtidig øve seg på selv å gi omsorg. De voksne skal veilede barn og hjelpe dem i spenningen mellom sosialisering i gruppen og ivaretagelse av de individuelle behov. Når det gjelder omsorg og danning vil vi dette året spesielt jobbe med:

- Vi bruker Trygghetssirkelen (COS) som metode for å skape trygge og gode relasjoner mellom barn og voksne
- Vi anerkjenner barns prososiale atferd, altså setter ord på og løfter frem når barn hjelper hverandre eller gjør noe fint for andre.
- Vi tilnærmer oss barn ut ifra prinsippene i traumebevisst omsorg – trygghet, forbindelser, regulering
- Vi støtter og veileder barna i konflikthåndtering
- Vi utfordrer barnas tenkning og inviterer dem inn i utforskende samtaler
- Vi synliggjør og verdsetter ulike behov, meninger, perspektiver og handlinger
- Vi støtter barnas aktivitet, engasjement og deltakelse i fellesskapet
- Vi oppmuntrer barna til å prøve selv og til å bli selvstendige

Kommunikasjon og språk

Vår barnehage skal være et sted som fremmer barns kommunikasjon og språkutvikling i omgivelser der voksne er bevisst sin rolle som språklige forbilder. Barnehagen arbeider systematisk med å utvikle barnehagens språkmiljø i forhold til språkstandard for barnehagene i Kristiansand. Språkarbeidet inngår blant annet i barnehagens arbeid med fagområdene. Dette året vil vi spesielt jobbe med:

- Vi prioriterer samtale med barna, og vi undrer oss sammen med dem.
- Vi stiller åpne spørsmål for å gi barna mulighet til å gi utfyllende svar og inngå i dialog.
- Vi utvider barnets ytring for å øke ordforråd, benevner det vi gjør/ser og vi bekrefter at vi har forstått budskapet barnet vil formidle ved å gjenta. Vi tar oss tid til å prøve å forstå.
- Vi tar leken på alvor og benytter den til å støtte og utvikle barnas språk. De ansatte deltar, lytter og følger barnas ideer i lek. Prosjekter gir felles erfaringsgrunnlag å leke ut ifra.

- Vi bruker konkrete, tegn og bilder som støtte i kommunikasjonen.
- Vi leker med og utforsker skriftlig og muntlig språk gjennom eksempelvis bruk av digitale verktøy, tekstskaping, rim, regler og sang.
- Gjennom observasjon, samtale med foreldre og kollegaer fanger vi opp og støtter barn som har ulike kommunikasjonsvansker, som er lite språklige aktive eller har sen språkutvikling. Vi iverksetter tiltak tilpasset hvert enkelt barns utfordringer.
- Vi er kritiske i forhold til valg av barnelitteratur vi presenterer for barna for å sikre kvalitet og gode leseopplevelser. Vi finner litteratur som er oversatt til barnas morsmål og oppfordrer foresatte til å lese sammen med barna hjemme.
- Vi har stort fokus på høytlesing og støtter oss til multimodale lesepraksiser i dette arbeidet.
- De ulike kulturene og språkene som er representert hos oss er synlige i barnehagehverdagen.
- Lømslands vei barnehage har et tett samarbeid med Migrasjon og mangfold. Gjennom veiledning og kompetansehevende tiltak for personalet styrkes språkmiljøet i barnehagen.

Mangfold, likestilling og gjensidig respekt

Vår barnehage skal være et sted som fremmer vennskap og fellesskap. Barna skal oppleve å være en betydningsfull person i felleskapet. Barn og voksne har en absolutt verdi. Barnehagen skal være preget av åpenhet og raushet der mangfold brukes som en ressurs. Barnehagen skal blant annet gjennom fagområdene jobbe med mangfold, likestilling og gjensidig respekt. Dette året spesielt jobbe med:

- Alle skal få like muligheter ut fra sine forutsetninger til å leke, lære, samhandle og delta i barnehagens aktiviteter uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet, og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn.
- Vi har nulltoleranse for mobbing, diskriminering, utestengelse og krenking.
- Både i formelle og uformelle aktiviteter legger vi til rette for samtale med barna om ulike familiesammensetninger og forståelser for kjønn, etnisitet, funksjonsevne, språk, religion og livssyn.
- Vi fremhever de ulike nasjonalitetene og mangfoldet som er representert i barnegruppa og samarbeider med foresatte rundt markering av høytider og formidling av tradisjoner. Vi er nysgjerrige og åpne i møte med de ulike kulturene.
- Vi ser mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtter, styrker og følger opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger.
- Vi etterstreber mangfold i personalgruppens sammensetning både i forhold til kjønn, etnisitet, erfaringsbakgrunn og utdanningsnivå.
- Vi markerer «En by for alle» i uke 6 hvert år. Dette er Kristiansand kommunes satsing på likestilling, inkludering og mangfold.

Bærekraftig utvikling

Vår barnehage skal være et sted som fremmer omsorg for verden vi lever i både her og nå og i fremtiden. Barna skal oppleve verdien av å ta vare på seg selv, andre og naturen. Barnehagen skal legge grunnlaget for

barns evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet. Gjennom fagområdene skal barnehagen jobbe med bærekraftig utvikling og dette året vil vi spesielt jobbe med:

- Vi er miljøfyrtårnsertifisert. ([Stiftelsen Miljøfyrtårn \(miljofyrtarn.no\)](http://stiftelsenmiljofyrtarn.no))
- Vi kildesorterer og følger digital utvikling for å bli mest mulig papirløs.
- Vi legger vekt på respekt for naturen og det vi har rundt oss og vi behandler dyr, insekter og planter med respekt.
- Vi gir barna naturopplevelser året rundt.
- Vi rydder etter oss når vi er ute i naturen og plukker med oss søppel som vi finner på tur. På denne måten skaper vi en bevissthet rundt forøpling i naturen og bidrar til gode holdninger.
- Vi kjøper både nye og brukte leker av god kvalitet. Vi ønsker å lære barna å behandle leker og annet utstyr med respekt slik at det får en lang levetid. Vi samarbeider om å reparere det vi kan.
- Vi jobber for å redusere matsvinn.
- Vi har fokus på et variert kosthold i barnehagen hvor fisk og plantebasert næring får størst plass
- Vi kjøper økologisk mat så langt budsjettet rekker.
- Vi reparerer leker i stedet for å kjøpe nytt.

Livsmestring og helse

Vår barnehage skal være et sted som fremmer livsglede, humor, undring og medopplevelser, vi skal legge til rette for at barna blir robuste og trygge, og kjenner tilhørighet til barnehagens sosiale fellesskap.

Barna skal oppleve å mestre sine hverdager og liv, i trygge omgivelser med rom for utforskning og sunne helsevaner. Barnehagen skal jobbe med livsmestring og helse blant annet i møte med rammeplanens fagområder og vil dette året spesielt jobbe med:

- Personalet utfordrer og støtter barna i deres utvikling. I trygge omgivelser får de erfaring med å gå på utsiden av sin komfortsone, mens tilstedeværende ansatte gir nødvendig støtte og veiledning for at barna kan oppleve mestring.
- Vi bekrefter barnas ulike følelser og følelsesuttrykk og veileder og støtter barnet i medgang og motgang.
- Barnehagehverdagen skal preges av god balanse mellom ulike aktiviteter, lek, ro og hvile
- Vi tilbyr et sunt og variert kosthold basert på Helsedirektoratets kostholdsveileder (<https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/mat-og-maltider-i-barnehagen>).
- Måltider og matlaging skal gi barna et godt grunnlag for å utvikle matglede og sunne spisevaner. Barna skal være deltakende i forberedelse, servering og opprydning rundt måltid. To dager i uka skal det serveres et varmt måltid, der hovedsakelig fisk er proteinkilde.
- Alle barnegruppene har minst to turdager i uka.
- Tilstedeværende voksne er tett på barna for å kunne observere og få informasjon om barnas omsorgs- og livssituasjon. Vi er barnets representant og handler alltid ut fra barnets beste.

- Vi har gjennomført kompetanseheving rundt vold og seksuelle overgrep gjennom kursrekken «Kroppen er min». Dette verktøyet benytter vi i arbeidet med barna.
- Vi benytter «Traumebevisst omsorg» og «Trygghetssirkelen» som metode i møte med barna for å sikre gode relasjoner og trygg tilknytning.

Barns rett til et trygt og godt barnehagemiljø

Et godt leke- og læringsmiljø omfatter alle deler av det psykososiale miljøet, som vennskap, inkludering og forebygging av krenkelser, trakassering, vold og mobbing. Barnehagen skal ha nulltoleranse for alle typer krenkelser. De ansatte har aktivitetsplikt, jfr. § 41,42 og 43 i barnehageloven, til å følge med, melde fra, undersøke og sette inn tiltak. Kristiansand kommune har utarbeidet en felles [veileder for arbeidet med trygt og godt barnehagemiljø](#).

Slik vil vår barnehage jobbe med å forebygge, avdekke, stoppe, håndtere og følge opp mobbing i tråd med barnekonvensjonen og verdiene i Rammeplanen:

- Barnehagelederne (enhetsleder/styrer/pedagogisk leder) er gode kulturbærere, viser vei og tar ansvar for at de verdier og normer som praktiseres i barnehagen fremmer et trygt og godt barnehagemiljø for alle barna.
- Alle barn opplever at de er inkludert i fellesskapet og at de inngår i gode, trygge relasjoner til andre barn og ansatte. Det gjennomføres relasjonskartlegging fast hvert halvår og ellers ved behov.
- Ansatte er omsorgsfulle og tydelige voksne. Arbeidet preges av relasjonsbasert ledelse, hvor god struktur, tilhørighet og deltakelse står sentralt.
- Vi støtter barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger. Vi støtter barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner
- Vi observerer og vurderer barnets trivsel og allsidige utvikling fortløpende.
- Alle ansatte melder fra til enhetsleder/styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Enhetsleder/styrer melder fra til barnehageeier i alvorlige tilfeller.
- Vi lytter til barnet og tar deres opplevelser på alvor. Det er barnets opplevelse som legges til grunn når vi skal ta stilling til om barnet har et trygt og godt barnehagemiljø.
- Vi har nulltoleranse mot alle typer krenkelser og griper inn når et barn i barnehagen utsettes for dette. Ofte vil det handle om umiddelbart å stanse negativ oppførsel som eksempelvis utagerende atferd, verbal krenkelse eller utestengelse.
- Ved mistanke om at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø skal det lages en handlingsplan og iverksettes tiltak. Dette gjøres i tett samarbeid med foresatte og ledes av enhetsleder/styrer.
- Vi samarbeider med barnas hjem. Både foreldre og ansatte er viktige rollemodeller for barnas sosiale liv og vi kan gjøre en stor forskjell hvis vi målrettet bygger og støtter barns samhold og fellesskap. Vi legger opp til dialog og refleksjon mellom foresatte og ansatte.
- Vi samarbeider tett med læringsmiljøteamet og ressursteamet ved behov.

Vurdering

Barnehagen utvikles gjennom jevnlig å vurdere det pedagogiske arbeidet. Ved å reflektere over egen praksis er målet å utvikle kvaliteten på tilbudet til beste for barna. Foreldreundersøkelsen og andre kartlegginger er viktige data for barnehagen i vurderingsarbeidet. Barnehagen har flere metodiske verktøy i vurderingsarbeidet, blant annet brukes pedagogisk analyseverktøy som PA eller SMTTE og ulike metoder for pedagogisk dokumentasjon som for eksempel bilder fra aktiviteter og rutinesituasjoner i hverdagen eller korte praksishistorier. Når barnehagen arbeider med egenvurdering og progresjon kan den pedagogiske dokumentasjonen være et verdifullt utgangspunkt for felles refleksjon og samtaler om arbeidet, som kan danne grunnlag for å utvikle stadig bedre praksis.

Progresjon

Barnehagen skal hver dag legge til rette for at alle barn får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Progresjon i barnehagen handler om at leken og barnehagens innhold skal være i utvikling, slik at alle barna kan møte nye utfordringer som vekker nysgjerrighet, lærelyst og utforskertrang. I barnehagen skal progresjon knyttes til prosesser som lek og opplevelser, og ikke til læringsmål. I vurderingsarbeidet spør vi oss: Hvordan legger vi til rette for progresjon i vår praksis når det gjelder pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø? (Rammeplanen, 2017, s.44)

Plan for arbeidet

I denne årsplanen har vi skissert noen tema og fokusområder innenfor viktige områder i barnehagens tilbud. Med utgangspunkt i disse skal personalet i fellesskap vurdere egen praksis. Dette skal ligge til grunn for videre arbeid, læring og utvikling av et stadig bedre barnehagetilbud.

Slik vil vi jobbe med vurdering og progresjon:

Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Felles refleksjoner over det pedagogiske arbeidet skal gi personalet et utgangspunkt for videre planlegging og gjennomføring. Det kan også bidra til en åpen diskusjon om barnehagens formål, innhold og oppgaver. Faglige og etiske problemstillinger skal inngå i vurderingsarbeidet og vi skal tørre å være kritisk til vår egen praksis. På denne måten kan personalet lære av egen praksis og bidra til å utvikle barnehagen som pedagogisk virksomhet. Vi ønsker å være en lærende organisasjon i stadig utvikling.

Vi benytter barnehagebaserte kompetanseutviklingstiltak gjennom utviklingsarbeid som involverer hele personalet, og som foregår i den enkelte barnehage. Tiltakene skal bidra til en utviklingsprosess på egen arbeidsplass for hele personalet i barnehagen, på tvers av kompetansenivå. Utviklingsarbeidene skal bygge på fag og nyere forskning og vi skal vurdere vår egen praksis opp imot dette.

Vi har, tidligere, hatt et utviklingsarbeid rundt barnehagens lesepraksis. Estetisk lesing, leseglede og leselyst er viktige stikkord og vi støtter oss til multimodal lesepraksis og benytter elementer derfra inn i våre prosjekter. Dette utviklingsarbeidet var i samarbeid med Universitetet i Agder og er nå en praksis vi tar med oss videre og utvider med sang og musikk.

I vårt nye utviklingsarbeid med sang og musikk, har vi et samarbeid med musiker Tony Valberg, tidligere professor ved institutt for kunsthøgskolen på UiA. Han har i flere år blant annet arbeidet ved barnehagelærerutdanningen og har høy kompetanse for hvordan personalet i barnehagen kan arbeide med sang og musikk sammen med barn. Alle ansatte deltar i prosjektet og dette vil prege det faglige innholdet på både ledermøter, avdelingsmøter, personalmøter og fagdager det kommende året. Hovedmålsetninger er at dette arbeidet skal øke kvaliteten på leke- og læringsmiljøet i barnehagen, med spesielt fokus på våre satsingsområder relasjon, lek, språk og kultur.